

Masopust Členové souborů dokázali při masopustu v rožnovském muzeu vytvořit bezprostřední a srdečnou náladu.

„Držíme se skanzenu, ve městě by nás lidé nevzali“

Fašankové období, které se odehraje především o nadcházejícím víkendu, začalo už v sobotu **masopustní obchůzkou ve Valašském muzeu v přírodě** v Rožnově pod Radhoštěm.

To je veselosti a zpěvu! Muzikanti mají ruce prokřehlé, ale i tak tahají šmytec po strunách a vyhrávají na housle nebo třeba basu, zatímco masky se točí dokola a tanečníci vyskakují s dřevěnými tyčemi. „Pod šable, pod šable, aj pod obušky, my všecko bereme, aj plané hrušky. Tady nám nedali, tady nám dajů, komára zabili, slaninu majů, juchů,“ volají tanečníci a rádi zahřejí v kole každého, kdo se k nim přiblíží.

„Všechno jsme nacvičovali“
Masopustní průvod jde Valašským muzeem v Rožnově pod Radhoštěm a většina diváků spíš mačká spouště fotoaparátů, než že by se dávala do tance. Vždyť právě odtud si můžou odvézt snímky z pravého fašanku. Takového, kterým

v minulosti žila každá vesnice, když se lidé naposledy veselili před očekávaným čtyřicetidenním pústem končícím Velikonocemi. „Vem si ňa Juro za ženu, budeš mnět dobrů gazdženu. Ty budeš orat a já sýt, budem sa spolem dobře mít,“ nese se skanzenem další písnička a uprostřed masek tančí chlap převlečený za nevěstu, který má na těle omotaného ženicha z hadrů. Kolem něho se v kruhu drží cikánky, kominík či řezník s čuníkem. Vypadá to spontánně. I když to tak úplně spontánní není. „Všechno jsme pečlivě nacvičovali, stejně jako jiná vystoupení, abychom neudělali nějaký kiks nebo nevybrali písničku nebo masku, která se k fašanku nehodí,“ vysvětluje Marek Dravecký, vedoucí tanečníků domácího folklorního souboru Radhošť, který při obchůz-

ce doprovází rovněž domácí cimbálová muzika Javořina. Z muzea do samotného města je to sice jen pár stovek metrů, tam ale fašankový průvod nezamíří. „Držíme se tady skanzenu, protože ve městě by to asi lidé nevzali. Dnes není doba na to, aby nás lidé přijali a pohostili,“ přiznává Dravecký a dodává, že fašank mimo muzeum přímo na vesnici či ve městě by byl lepší. „Kdybychom šli od obydlí k obydlí, lidé by to určitě víc prožívali. Tady je to přece jen předváděná zábava.“

Je dobře, že se tradice obnovují
Imitace je ale téměř dokonalá. Průvod se zastavuje například u fojtového stavení, kde v dobovém oblečení stojí fojtové, tedy v minulosti nejvyšší zástupci v obci. Co na tom, že jde o tiskového mluvčího muzea a sekretářku ředitele. Koblihy i slivovici nabízejí tak srdečně, že do masopustního veselí přesně zapadají. Sotva navíc odejde jedna skupinka fašankářů, přichází druhá. Tentokrát jde o folklorní soubor ze Zub-

ří s názvem Beskyd, který ovšem pravý fašank zažije – za týden právě v Zubří. „Obnovili jsme ho před dvěma lety a lidé si ho velmi pochvalují,“ říká studentka gymnázia Gabriela Valová, která je převlečená za klauna. „Je dobře, že se tradice obnovují, lidé se víc veselí a navíc si připomínají, jak vlastně žili naši předci a jaké tradice dodržovali. Dnes většina už ani neví, co která tradice znamená,“ doplňuje její kamarádka Marie Krupová, která je převlečená za kominíka. Na dlouhé povídání ale není čas, jsme přece na fašanku a ten má patřit zábavě, zpěvu a tanci. „Husta chlapi z husta, konec masopusta, masopust sa krátí, už sa nenavráti,“ zpívají muzikanti, jejichž hlasy se prolínají s hlasem moderátorky, která přes reproduktory komentuje jak fašank, tak probíhající soutěž řezníků. „Je to fakt nádherná kýta, měla jsem problém ji vůbec unést. Kdo ji vyhrává?“ ptá se moderátorka a návštěvníci muzea se kromě sledování fašanku dívají na své výherní blocky. **Radek Bartoniček**

Známý fašank ve Strání začne tento pátek

Naprostá většina masopustních průvodů projde mnoha vesnicemi Zlínského kraje nadcházející sobotu a neděli. V některých místech se drží fašankové tradice rovněž v pondělí nebo úterý, kdy je poslední možný den pro fašank. Od půlnoci z úterý na středu už začíná čtyřicetidenní postní období před Velikonocemi. Zatímco púst už naprostá většina lidí nedodrží, úterní půlnoční lhůtu překročí málokdo.

Že skutečně platí, se můžou přesvědčit například návštěvníci nejznámějšího fašanku, který se

koná ve Strání. Při fašankovém pochovávaní basy přestanou přesně o půlnoci muzikanti hrát. Fašank tady začíná už v pátek 17. února od 18 hodin v místní škole kulturním programem, v sobotu odpoledne prochází obcí hostující soubory. Hlavním dnem je úterý, kdy přesně v poledne začínou obcí procházet domácí fašankáři.

Velmi populární je rovněž fašank v Komní, která byla loni vyhlášena Vesnicí roku 2011. Fašank je tady plánovaný na sobotu a skončí večerní zábavou.

Fojta a fojtová
Mluví Daniel Šamánek a sekretářka ředitele Jana Dohnalová se o masopustu proměnili ve fojta s fojtovou. Tedy v nejvyšší představiteli obce, kteří vítali v minulosti masopustní průvod.

Muž s maskou
Ve Valašském muzeu v přírodě vystupovali členové souboru Javořina a Radhošť z Rožnova pod Radhoštěm a Beskyd ze Zubří. Právě z tohoto souboru je tento muž s maskou babky.

Na zahřátí Kvůli zimě přišla slivovice vhod, podle pamětníků taková zima při masopustu v muzeu ještě nikdy nebyla. 4x foto: Radek Bartoniček

„V zimním období, kdy bůh slunce slábl, se mu lidé rozhodli pomáhat tak, že svou vesnici chránili před zlými démony průvody. V nich chodili přestrojeni za magicky silná zvířata, jako je medvěd, kůň, koza a dobré duchy.“

Vlastimil Ondra
učitel z Nivnice

Co je to fašank? Magie jako z Harryho Pottera

„Děcka, víte, proč se chodí fašank?“ ptal se o víkendu v Nivnici učitel Vlastimil Ondra a před sebou měl děti od tří do patnácti let ze svých souborů Malučká a Malá Nivnička. Stejnou otázku pokládá každý rok, když se chystají na fašankovou obchůzku po vesnici. Děti většinou krouží hlavou a i ty, které slyšely vysvětlení loni, chtějí vše raději zopakovat. A tak poslouchají, jak naši předkové Slované věřili v boha slunce, který

podle nich během roku sílil i slábl. „Proto v zimním období, kdy slábl, se mu rozhodli pomáhat tak, že svou vesnici chránili před zlými démony průvody. V nich chodili například přestrojeni za magicky silná zvířata, jako je třeba medvěd nebo kůň, koza a dobré duchy. Dělalí při tom velký hluk a oháněli se ostrými zbraněmi,“ povídal Ondra a ptal se děti, za co půjdou. „Já za princeznu! Já za kovboje!“ volaly a vzápětí se dozvěděly, že

každá maska měla v minulosti svůj význam. Malým dětem proto učitel vysvětloval, že můžou jít, jak chtějí, zatímco starší by se měly držet tradičních masek. **Smysl fašanku se postupně mění** „Hitem“ každého průvodu bývá medvěd, málokterý fašank se bez něj obejde. Proč medvěd? Vždy byl symbolem plodnosti, a tak když si čerstvě vdaná žena přála potomka, šla si právě s medvědem zatan-

covat. Další skupina masek zase napodobovala běžné dění na vesnici. Části byli proto třeba řemeslníci nebo cikánky. Smysl fašanku se postupně mění. Dříve, kdy tradice byly součástí života a lidé žili skromněji, byl pro ně fašank vítanou příležitostí dobře se najíst, napít a pobavit před čtyřicetidenním pústem, který končil na Velikonocích. Proto tento púst přísně ctili, stejně jako následný křesťanský svátek.

V posledních desítkách let je fašank už spíše součástí kulturních akcí, které napomáhají tomu, aby se lidé více setkávali a společně pobavili. Někde zaniká, jinde se ho naopak podařilo obnovit, a to většinou díky folklorním souborům nebo různým spolkům. „Tak co, děcka, těšíte se?“ ptá se nakonec učitel Ondra. „To bývala taková magie, že? Jak z Harryho Pottera. Tak to je boží!“ reaguje jeden z kluků. **Radek Bartoniček**

Krátce

CHROPYNĚ
Chropyně za 7 milionů korun opraví sídliště
Už devátou etapou bude letos pokračovat oprava panelového sídliště v Chropyni. Tentokrát se lidé mohou těšit na vylepšené okolí obchodního centra v Moravské ulici, tedy chodníky, víc parkovacích míst a nový povrch silnice. Celá lokalita má být bezbariérová a vedle obchodu bude dětské hřiště a stopy pro cyklisty. (ppr)

OTROKOVICE
Od netěsnícího komína vyhořel dům zahrádkářů
Rozsáhlý dřevěný bývalý domek zahrádkářů u řeky Moravy vyhořel v noci na neděli v Otrokovicích. Důvodem byl podle hasičů zřejmě netěsný komín nebo špatně instalovaný kouřovod. Škoda je zhruba 400 tisíc korun. Majitel opustil stavení asi hodinu před ohlášením požáru. Hasiči uhasili požár po třech hodinách. (vm)

DOUBRAVA
V obci našli mrtvého muže, zřejmě umrzl
Mrtvého pětáctiletého muže našli včera ráno před jeho rodinným domem v Doubravě. Podle přivolaného lékaře bylo příčinou úmrtí zřejmě umrznutí v souvislosti s alkoholem. „Přesnou příčinu úmrtí objasní pitva. Policisté ale dospěli k závěru, že nebyl spáchán trestný čin,“ uvedla mluvčí policie Jana Bartíková. (ČTK)

ZLÍN
Cena Salvator má 40 nominovaných
Organizátoři Ceny Salvator dostali letos 40 nominací. Do soutěže o hrdivý čin loňského roku jsou přihlášeny většinou události, ve kterých sehrála roli skupina lidí, ne jen jeden. Od 13. února až do konce tohoto měsíce může svůj hlas dát i veřejnost. Bližší informace jsou na stránkách www.cenasalvator.cz. (fuk)

INZERCE

Nemovitosti-prodej
Bytový dům č.p. 314 s pozemky v k. ú. Starý Hrozenkov, okr. Uherské Hradiště, ve výběrovém řízení, min. cena 4,484.812,-Kč. Inf. na tel.: 261 33 2715.

Automobily-popt.
Jakoukoliv S - Felicii. T: 604 118 269

Koupím
Knihy, LP, pohledy, plakáty. T: 603469105